

Příloha 7: Posudek oponenta habilitační práce

Masarykova univerzita

Fakulta	Fakulta sportovních studií MU
Habilitační obor	Kinanthropologie
Uchazeč	MUDr. Ivan Vařeka, Ph.D.
Pracoviště	Fakulta tělesné kultury UP Olomouc
Habilitační práce	Kineziologie nohy
Oponent	prof. MUDr. Vladimír Holibka, DrSc.
Pracoviště	Ústav anatomie LF OU

Text posudku (*rozsah dle zvážení oponenta*)

Jako habilitační práce byla předložena monografie „Kineziologie nohy“, kterou vydalo Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci v roce 2009. Jde o práci dvou autorů, MUDr. Ivana Vařeky, Ph.D. a MUDr. Renaty Vařekové, Ph.D. nicméně dr. Vařeka je prvním či ve dvou případech dokonce jediným autorem jednotlivých kapitol, stejně jako vlastních publikací, které jsou uvedeny v seznamu literatury a jejichž obsah tato monografie shrnuje a doplňuje. Je tedy zřejmé, že dr. Vařeka je hlavní autorem této monografie s jednoznačně dominujícím podílem. Tuto tvrzení zakládám také na dlouholeté znalosti práce dr. Vařeky, jelikož jsem byl jeho školitelem v rámci doktorského studia, které zakončil dizertační prací „Posturální funkce dolní končetiny – vliv flexe v kolenní na postavení v subtalárním kloubu v uzavřeném kinematickém řetězci“ (2004). Měl jsem tak možnost sledovat jeho vědecký a odborný růst, kdy se víc než 15 let věnuje moderní kineziologii nohy a sdruženým pohybům v kloubech dolní končetiny. Je to problematika u nás málo sledovaná a dr. Vařeka se u nás stal vedoucím odborníkem v této oblasti. Velký zájem o jeho práci dobře dokumentuje vysoká návštěvnost webových stránek, na kterých je možné prostudovat a stáhnout vybrané kapitoly této monografie a další materiály

(http://www.biomechanikapohybu.upol.cz/net/index.php/materialy-ke-staeni/cat_view/52-kineziologie-nohy).

Předložená práce je rozdělena do několika kapitol. V první kapitole autor popisuje funkční anatomii kloubů a svalů nohy velmi podrobným způsobem, který v našem písemnictví nemá obdoby. Významnou součástí této kapitoly je popis u nás zatím málo známých sdružených pohybů v kloubech dolní končetiny, který autor opírá jak o zahraniční zdroje, tak o výsledky své vlastní výzkumné práce. Druhá kapitola se zabývá posturální funkcí nohy a v této souvislosti klenbou nožní. Autor zde vlastními poznatky přispívá k diskuzi o validitě tripodního modelu nohy. Kapitola třetí poskytuje souhrnný popis dynamické funkce nohy i vyšších etází dolní končetiny při chůzi. Autor se přitom neomezuje pouze na sagitální rovinu, ale popisuje sdružení pohybů ve třech hlavních rovinách, což je v naší literatuře novum, především co se týká podrobnosti a provázanosti popisu. Poukazuje přitom na slabiny některých klasických prací a rozpory mezi nimi. Kapitola čtvrtá se zabývá typologií nohy. Vedle stručného přehledu antropologických typů a klasických klinických typů, které z hlediska funkčního jsou více méně obsoletní, je tato kapitola věnována především funkční typologii nohy v pojetí Rootovy koncepce dynamického modelu nohy. Autor specifikuje jednotlivé typy Rootovy koncepce – neutrální typ, varózní zánoží a varózní přednoží - oba posledně jmenované ve variantě kompenzované, částečně kompenzované a nekompenzované, dále valgózní zánoží a valgózní přednoží, poslední ve formě flexibilní nebo rigidní. U všech

typů a podtypů pak diskutuje příčiny jejich vzniku a event. důsledky neléčené poruchy pro vznik dalšího postižení pohybového aparátu dolní končetiny. Autor v této souvislosti prezentuje vlastní výsledky sledování výskytu jednotlivých typů a subtypů v závislosti na pohlaví, přičemž zjistil, že u žen je častější valgózní přednoží a varózní zánoží ve srovnání s ostatními typy nohy, u mužů nejčastějším typem je varózní zánoží. Autor sledoval také výšku nožní klenby u funkčních subtypů nohy a potvrdil předpoklad, že kompenzované, resp. flexibilní subtypy nohy mají nižší podélnou klenbu než subtypy nekompenzované, resp. rigidní. Autor se kriticky staví k některým paradigmátům Rootovy koncepce a zmiňuje některá novější pojetí funkce nohy – např. práce Kirbyho, Fullera, Payneho a Dananberga. Kapitola pátá podává přehled přístrojové analýzy funkce nohy, která seznamuje čtenáře s moderní přístrojovou technikou k datu publikace monografie.

Appendix je závěrečnou kapitolou, která vhodně doplňuje téma práce o problematiku posturální stability a poznatky z fylogenetického a ontogenetického vývoje nohy včetně ontogeneze chůze v souvislosti s vývojem motoriky novorozence a batolete.

Habilitační práce je velmi přehledně uspořádaná, text je po stránce stylistické i jazykové na vysoké úrovni. Práce je doplněna zdařilými vyobrazeními, která usnadňují porozumění náročnému textu

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce (počet dotazů dle zvážení oponenta)

- 1) Jaké dále uplatňujete koncept funkční typologie nohy v klinické praxi a ve výzkumu?
- 2) Jak dále uplatňujete v klinické praxi a ve výzkumu koncept sdružených pohybů v kloubech dolní končetiny?

Závěr

Habilitační práce MUDr. Ivana Vařeky, Ph.D. „*Kineziologie nohy*“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Kinantropologie.

V Olomouci dne 12. 3. 2015

prof. MUDr. Vladimír Holibka, DrSc.
(podpis)